

Šalies informacinę erdvę stebintys Lietuvos kariuomenės (LK) ekspertai atkreipia dėmesį, kad dezinformacijos, melagingos informacijos ir konspiracinių teorijų srautas mūsų informacinėje erdvėje išlieka didelis. Specialistai įspėja, kad nepatikrinus informacijos šaltinių ir atidarius piktavalių siunčiamas nuorodas gali būti užkrėsti vartotojų kompiuteriai, pasinaudota vartotojų asmeniniais duomenimis dezinformacijos skleidimui.

LK Strateginės komunikacijos departamento duomenimis, nuo vasario 1 d. Lietuvoje užfiksuoti 1278 klaidinančios informacijos atvejai, o tai beveik 4 kartus daugiau nei 2017-2019 metais tuo pačiu laikotarpiu. Tad specialistai ragina gyventojus išlikti budrius ir ypač kritiškai vertinti bei patikrinti socialiniuose tinkluose ir fiktyviuose portaluose skleidžiamą informaciją.

LK Strateginės komunikacijos departamento atstovo, vyr. lt. Mažvydo Kunevičiaus teigimu, klaidinančios informacijos tikslas yra skaldyti visuomenę, siekiant formuoti skeptišką nuomonę dėl narystės Europos Sąjungoje (ES) ir NATO bei koronaviruso infekcijos (COVID-19) pavojaus.

„Pastebima, kad visose Baltijos šalyse plinta informacija apie neva koronaviruso infekcija užsikrėtusius NATO karius. Lietuvoje piktybiškai stengiamasi kelti abejones dėl karantino reikalingumo, gydymo priemonių bei vakcinų kūrimo, taip pat menkinti infekcijos keliamą pavojų, teigiant, jog sergančiųjų ir mirusiųjų skaičius yra dirbtinai sumažintas. Žinoma, tokie svarstymai gerokai prasilenkia su logika“, – sako M. Kunevičius, Lietuvos kariuomenės atstovas Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių situacijų operacijų centre, kuriojantis dezinformacijos valdymo klausimus.

Karininko teigimu, kaip vieną iš klaidingos informacijos pavyzdžių galima paminėti Brazilijoje atsiradusią teoriją, kuri plinta visame pasaulyje – ši teorija teigia, kad nėra koronaviruso, o valdžia tik apgaudinėja žmones. Šiai teorijai įrodinėti pasitelkiamos nuotraukos su kapinėse iškastais karštais, kurie – tušti.

„Įdomu tai, kad šios nuotraukos paimtos iš kito laikotarpio – 2017 m., t.y. kol dar nebuvo koronaviruso. Jos susijusios su tais metais Brazilijoje kilusiu skandalu, kai žmonės norėdami gauti draudimo išmokas už mirusius artimuosius, fiktyviai formindavo jų mirtis. Draudimo bendrovės, norėdamos įsitikinti, ar žmogus tikrai mirė, prieš priimant sprendimus dėl išmokų išmokėjimo, inicijuodavo karstų iškasimą ir juos neretai rasdavo tuščius“, – pasakojo M. Kunevičius.

Jo teigimu, dezinformacijai skleisti naudojami įvairūs kanalai: naujienų portalai, televizija, radijas, laiškai, blogai, filmukai, straipsniai.

Vyr. lttn. M. Kunevičiaus teigimu, informacinio karo, klaidinančios informacijos ar dezinformacijos tikslas – sutrikdyti, sugluminti, sukelti nesantaiką. Pasak karininko, siekiant nepakliūti į melagienų pinkles, reikėtų vadovautis keliomis svarbiomis taisyklėmis.

„Pirmiausia, patikrinkite socialinio tinklo paskyros istoriją ir nuotraukas – netikros anketos būna sukurtos neseniai ir dažniausiai neturi realaus žmogaus nuotraukų. Įtarimą gali sukelti, jei anketa seka daug skirtingo turinio puslapių, paskyroje dalijamasi nepatvirtintais informacijos šaltiniais, reklamomis ir žaidimų programėlėmis. Jei tokio profilio anketos valdytojas komentuoja jūsų paskyroje ar bando su jumis užmegzti ryšį, reikėtų paspausti „Report“ mygtuką ir socialinės medijos platformų saugumo specialistai ją patikrins“, – sako LK karininkas.

Specialistai rekomenduoja prieš dalinantis informacija savo paskyroje gerai pasverti, ar informacija, kuria jūs norite pasidalinti, yra patikima. Ekspertai atkreipia dėmesį, kad ypač paveikiamais abejotinos kokybės informacija yra tie, kurie neturi savo nuomonės ar nėra iki galo apsisprendę, kurią pusę ar kurią viešai skelbiamą naratyvą palaikyti.

Jei kyla abejonių dėl viešai skelbiamos informacijos, reikėtų ją patikrinti gerai žinomuose, valstybės institucijų ar patikimų tarptautinių organizacijų skelbiamuose šaltiniuose, ieškoti specialistų ir tos srities žinovų aiškinimų, niekada nespausti ant įtartinų nuorodų, kuriomis dalinamasi.

